

O. A. PJATNITSKI

LENININ LUONA GORKISSA

Lokakuun lopulla 1923 olin Gorkissa Vladimir Iljitšin luona. Maria Iljinitšna soitti minulle kerran lauantaina, että sunnuntaina saa mennä Iljitšin luo.

Odotin kärsimättömänä, milloin auto tulee minua hakemaan. Kun se lopultakin tuli, siellä jo istui Ivan Ivanovitš Skvortsov (Stepanov), joka myös oli lähtenyt Iljitšiä tapaamaan.

Ajoimme yhdessä hakemaan Anna Iljinitšnaa ja tohtori Weisbrodia, minkä jälkeen otimme suunnaksi Gorkin.

Laajassa metsää muistuttavassa puistossa oli entinen herraskartano, jonka kaksikerroksinen asuintalo oli kalustettu vanhanaikaisesti. Seinillä riippui vanhanaikaisia, nähtävästi Gorkin kartanon viimeisten isäntien esi-isien muotokuvia ja vanhoja tauluja.

Odotin kärsimättömänä hetkeä, jolloin voisin mennä yläkertaan Vladimir Iljitšin luo. Vihdoin minut ja Skvortsov kutsuttiin yläkertaan. Tulimme suureen, huonosti valaistuun huoneeseen, jossa olivat toverit Anna ja Maria Uljanova.

Heti kun tulimme sisään, Vladimir Iljitš ilmaantui ovelle ja lähti luoksemme varmoin askelin nojaten vasemmalla kädellä keppiin. Nadežda Konstantinovna tuli huoneeseen hänen jälkeensä.

Iljitš tervehti meitä erittäin lämpimästi vasemmalla kädellään ja hymyllään, jolla hän aina otti vastaan vanhat ystävänsä ja tuttavansa.

Ulkomailla ilmestyneissä valkokaartilaisten lehdissä ja poroparvien keskuudessa levitettiin huhuja, että Iljitš on kovin laihunut eikä ole lainkaan entisen Iljitšin näköinen.

Iljitšin nähdessäni hämmästyin kovasti: näin Iljitšin entiset kasvot, hänen viisaat, kauniit silmänsä. Hänen katseensa, kasvoilla leikkivä hymy oli aivan samanlainen kuin olin nähnyt

kymmeniä ja satoja kertoja kahdenkymmenen vuoden aikana, jolloin olin käynyt Iljitšin luona puolueasioissa.

Aluksi ei oikein huomannut sitäkään, ettei Iljitš voinut puhua. Iljitš puhui tavallisesti vähän kun hän otti jonkun vastaan luonaan. Hän pani puhumaan luokseen saapuneen toverin. Kuunnelllessaan tovereiden kertomuksia hän tavallisesti vain teki huomautuksia ja esitti kysymyksiä. Toverit, jotka tunsivat hyvin Iljitšin, näkivät hänen suhtautumisensa puheenaolevaan kysymykseen Iljitšin kasvonilmeistä ja siitä, kuinka suurta huomiota hän kiinnitti tuohon kysymykseen ja kuinka huomaavaisesti hän kuunteli tovereita. Aivan samoin kävi silloinkin, kun minä ja tov. Skvortsov olimme hänen luonaan.

Tov. Skvortsov alkoi kertoa Iljitšille Moskovan Neuvoston vaalien kulusta. Vladimir Iljitš ei kuunnellut tarkkaavaisena. Tov. Skvortsovin kertoessa hän katseli toisella silmäkulmallaan kertojaa, toisella pöydällä lojuvien kirjojen nimiä. Me istuimme tuon pöydän ympärillä. Mutta kun tov. Skvortsov alkoi luetella, mitä korjausehdotuksia tehtaiden työläiset olivat esittäneet Moskovan Komitean laatimaan evästyksen — työläisten ja kaupunkiköyhälistön asuttaman laitakaupungin valaistuksesta, raitiotien johtamisesta esikaupunkiin, jossa asuu työläisiä ja talonpoikia, — niin Iljitš alkoi kuunnella tarkkaavaisena ja tehdä kertomisen aikana huomautuksia sanomalla ainoat, hyvin hallitsemansa sanat: „Aivan niin”¹ sellaisella äänen painolla, että käsitimme aivan selvästi kuten aina ennen Iljitšin sairastumistakin, että evästyksen tehdyt korjausehdotukset olivat asiallisia ja oikeita ja että on ryhdyttävä kaikkiin toimenpiteisiin niiden toteuttamiseksi.

Tov. Skvortsovin jälkeen minä aloin hieman levottomana kertoa Iljitšille työstäni Kominternin Toimeenpanevassa komiteassa ja Kommunistisen Internationalen muutamissa jaostoissa vallinneesta asiantilasta. Kerroin hänelle Bordighan oikeusjutusta Italiassa, Italian Kommunistisen puolueen tilasta; kerroin Iljitšille lähenevästä vaalikamppailusta Englannissa ja että Britannian Kommunistinen puolue tulee muutamia vaalipiirejä lukuunottamatta, joissa tullaan asettamaan itsenäisiä ehdokkaita, kannattamaan Britannian työväenpuoluetta.

Hän ei osoittanut erikoista huomiota kuunnelllessaan näitä uutisiani. Mutta kun siirryin Saksaan ja kerroin sosialidemokratian kahtiajakaantumisesta, Saksan työläisten hirveästä taloudellisesta asemasta, miljoonien työläisten, miesten ja naisten, tavattoman suuresta työttömyydestä ja kurjuudesta, työläisten joukkoluontoisesta ammattiyhdistyksistä eroamisesta, tehtaiden työpaikkakomiteain merkityksestä, Saksan Kommunistisen

¹ Alkuperäisessä tekstissä: „Вот-вот”. — *Suom.*

puolueen vaikutuksen lisääntymisestä Saksan työläisiin, niin Iljitš vilkastui ja kuunteli erittäin tarkkaavaisena. Kertoessani Saksasta hän katsoi koko ajan minuun. Pään nyökkäyksellä ja sanomalla „aivan niin” hän ilmaisi suuren mielenkiintonsa Saksan tapahtumiin.

Unohdin että olin sairaan Iljitšin luona ja ettei häntä saanut kiihdyttää. Minusta tuntui, että olin hänen työhuoneessaan ja hän kuunteli, kun kerrottiin Saksan työväenluokan asemasta, ja ilmeillään, huomautuksillaan ja huomaavaisuudellaan antoi keskustelukumppanin ymmärtää, että hän, Iljitš, on tavattoman kiinnostunut puheenaolevista tapahtumista.

Nadežda Konstantinovna kysyi minulta, miten Kominternin Toimeenpaneavassa komiteassa suhtaudutaan Leviin ja vasemmistolaisiin sosialidemokraatteihin, jotka esiintyivät silloin järjestyneenä ryhmänä Saksan sosialidemokratian sisällä.

Vastasin, että vasemmistososialidemokraatteja pidetään vieläkin pahempina työväenluokan kavaltajina kuin oikeistososialidemokraatteja, sillä he kylvävät vasemmistolaisilla korulauseillaan harhakuvitelmia työväen keskuuteen, vaikka toteuttavat tosiasiallisesti työväenluokkaa vastaan suunnattua sosialidemokraattista politiikkaa. Vladimir Iljitš antoi sanoillaan „aivan niin” selvästi ymmärtää, että vasemmistososialidemokraatit pitääkin arvioida juuri niin ja että hän on jo aikoja puhunut Levin ja kumpp. merkityksestä.

Lähdimme Vladimir Iljitšin luota lujassa uskossa, että Iljitš palaa aivan pian työhön.

Paluumatkalla Gorkista me vielä keskenämme juttelimme, että kun Iljitš tulee takaisin työhön, niin on asetettava järkähtämätön vaatimus, ettei hän työskentelisi niin paljoa kuin ennen sairastumista.

Kolmen kuukauden kuluttua uusi isku ryösti meiltä, Neuvostoliitolta ja maailman proletariaatilta, työväen ja sorrettujen joukkojen suuren johtajan.

